

Rekomendacje dla wykładowców

Interdyscyplinarny kurs dla studentów nt. kryzysu klimatycznego i środowiskowego

Zespół ekspertów powołanych przy KRASP – zespół klimatyczny

1. Zapewnij solidne podstawy naukowe

- Odwołuj się do najnowszych opracowań naukowych, raportów, np.:
 - a. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC, <https://www.ipcc.ch/>), w tym najnowszy Szósty Raport Oceny (AR6), inne specjalne raporty IPCC, takie jak: Global Warming of 1.5°C (2018), Climate Change and Land (2019), The Ocean and Cryosphere in a Changing Climate (2019). Korzystaj z interaktywnych narzędzi IPCC pozwalających studentom na eksplorację danych i scenariuszy zmian klimatycznych.
 - b. Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna ds. Różnorodności Biologicznej i Usług Ekosystemowych (IPBES, <https://www.ipbes.net/>), np. raport Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services (2019), inne najnowsze raporty IPBES dot. degradacji gleby, roli bioróżnorodności dla człowieka
 - a. Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP, <https://www.unep.org/>), w tym Emissions Gap Report, Adaptation Gap Report, Global Environment Outlook (GEO)
 - b. Międzynarodowa Agencja Energetyczna (IEA, <https://www.iea.org/>), w tym np. World Energy Outlook, Net Zero by 2050
 - c. Projekt Drawdown (<https://drawdown.org/>)
 - d. Lancet Countdown on Health and Climate Change (<https://www.thelancet.com/countdown-health-climate>)
 - e. Living Planet Report (<https://livingplanet.panda.org/en-US/>)
 - f. Global Carbon Budget (<https://globalcarbonbudget.org/>)
- Warto też uwzględnić raporty lokalnych agencji ochrony środowiska, strategiczne plany klimatyczne krajów i regionów oraz publikacje dotyczące konkretnego sektora, np. rolnictwa, transportu czy budownictwa.
- Uwzględniaj raporty banków i instytucji finansowych, takich jak Bank Światowy, które omawiają ekonomiczne skutki zmian klimatycznych oraz kwestie finansowania zielonych technologii i infrastruktury.
- Sięgaj do innych interaktywnych narzędzi i zasobów online, w tym np. Carbon Brief (<https://www.youtube.com/channel/UCiXgvmQ2iUgUjRpJzvga5TG>) i Climate Action Tracker (<https://climateactiontracker.org/>) (aktualne źródła wiedzy na temat emisji, polityki klimatycznej i postępów krajów w realizacji celów klimatycznych, czy NASA (<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=zZ-IMDtIl-k>) i NOAA Climate Portals (<https://psl.noaa.gov/ipcc/>) (udostępniają interaktywne dane klimatyczne, takie jak temperatury, poziom morza, śnieg i lód).
- Wykorzystuj filmy nagrane przez znanych i uznanych naukowców, w tym te nagrane w terenie, np. Naukowcy i naukowczynie o zmianie klimatu (<https://www.youtube.com/watch?v=HzDzWZRiDkk>; <https://www.youtube.com/watch?v=PsqmBmW64Mc>; <https://www.youtube.com/watch?v=Ru8iNqu7Kpk>)
- Wykorzystuj interaktywne programy, np. A flowchart for navigating our climate predicament (<https://flowchart.bettercatastrophe.com/>), Your Personal Carbon Footprint (<https://parametric.press/issue-02/carbon-history/>), Footprint Calculator – Global Footprint Network (<https://www.footprintnetwork.org/resources/footprint-calculator/>).

2. Używaj języka opartego na partnerstwie, współpracy, harmonii z naturą

- Proponujemy, aby język używany w ramach kursu bym językiem inkluzywnym, niehierarchicznym w stosunku do przyrody.

- W świecie, który tworzymy razem, każde działanie, każda myśl i każde słowo wynikają z głębokiej świadomości współistnienia oraz przenikających się więzi.
- Język, którym się posługujemy, odzwierciedla ten szacunek, ponieważ wierzymy, że jest on nie tylko środkiem komunikacji, lecz także mostem łączącym nas z innymi ludźmi, istotami i z całą naturą.
- Uznajemy, że każda istota – ludzka i nie-ludzka – wnosi do świata unikalny wkład, dlatego też nasz język jest wyrazem uznania dla wartości życia we wszystkich jego formach.
- W harmonii z tą filozofią dążymy do takiego sposobu wyrażania się, który pielęgnuje współczucie, współpracę i wzajemne wsparcie.

3. Podkreśl interdyscyplinarny charakter kryzysu

- Zachęcaj studentów do analizy problemu z różnych perspektyw: ekologicznej, ekonomicznej, socjologicznej, prawnej, politycznej i kulturowej.
- Zapraszaj gości z różnych dziedzin – od biologii i ochrony środowiska po ekonomię i socjologię, którzy podzielą się swoim punktem widzenia na temat kryzysu klimatycznego.
- Włącz zagadnienia etyczne, takie jak sprawiedliwość klimatyczna, odpowiedzialność międzypokoleniowa i wpływ zmian klimatycznych na ludność lokalną i społeczności marginalizowane.

4. Angażuj poprzez multimedia

- Rozpocznij niektóre zajęcia od krótkiego filmu czy wywiadu, który porusza temat związany z kryzysem klimatycznym i środowiskowym, co pomoże nakreślić tło i zainteresować studentów.
- Twórz krótkie (5-10 minutowe) nagrania lub narracje do prezentacji, które w przystępny sposób wyjaśniają kluczowe zagadnienia. Dzięki temu studenci łatwiej utrzymają koncentrację.
- Jeśli nie nagrywasz wideo, rozważ narrację audio lub szczegółowe notatki do slajdów. Opisany, krok po kroku, materiał pozwala studentom lepiej przyswoić treści w formie asynchronicznej.
- Włącz linki do filmów i interaktywnych prezentacji dostępnych w sieci, które mogą wzbogacić tematykę kursu (np. dokumenty przyrodnicze, animacje dotyczące zmian klimatycznych, raporty wizualne).
- Infografiki, mapy i wykresy pomagają przedstawić złożone dane w przystępny sposób. Rozważ skorzystanie z ogólnodostępnych wizualizacji od organizacji takich jak NASA, IPCC czy WHO. Wizualne przedstawienie danych często lepiej przemawia do odbiorców.

5. Uważliwiaj na odpowiedzialność indywidualną i zbiorową

- Zwracaj uwagę na różnice między działaniami jednostkowymi a koniecznością systemowych zmian w społeczeństwie.
- Dyskutuj o skuteczności indywidualnych działań, takich jak zmiana stylu życia, oraz o roli i odpowiedzialności dużych podmiotów, takich jak rządy i korporacje.

6. Inspiruj do krytycznego myślenia i poszukiwania rozwiązań

- Zamiast koncentrować się wyłącznie na problemach, zwróć uwagę na innowacyjne rozwiązania w zakresie technologii, polityki czy działań społecznych.
- Zachęcaj do krytycznego myślenia i analizy działań, takich jak kompensacja emisji czy kampanie korporacyjne, by studentki / studenci potrafili rozpoznać greenwashing i ocenić skuteczność różnych inicjatyw.

7. Uwzględnij perspektywę przyszłości i adaptacji

- Wprowadź tematykę adaptacji do zmian klimatycznych, omawiając sposoby, w jakie społeczności i ekosystemy mogą dostosować się do nowych warunków.
- Przedstaw scenariusze klimatyczne i prognozy dla różnych poziomów ocieplenia, aby uświadomić studentom znaczenie działań prewencyjnych oraz konsekwencje bezczynności.

8. Wprowadź kontekst lokalny i globalny

- Omawiaj lokalne zagrożenia i inicjatywy klimatyczne, aby odbiorcy mogli dostrzec wpływ zmian klimatycznych w swoim otoczeniu. Zwróć uwagę na różnice w skutkach i reakcjach w różnych częściach świata.
- Podkreśl, jak różne kraje i regiony przyczyniają się do zmian klimatycznych i w różnym stopniu odczuwają ich skutki. Zachęć studentki / studentów do zrozumienia globalnych współzależności.

9. Zapewnij dostęp do źródeł i literatury uzupełniającej

- Udostępnij listę literatury i źródeł (artykuły, raporty, książki), z której uczestnicy mogą korzystać. Warto podzielić ją na sekcje dla różnych poziomów zaawansowania – dzięki temu każdy znajdzie coś dla siebie.
- Udostępnij kluczowe raporty (np. IPCC, ONZ, WWF) i artykuły, które będą stanowić bazę merytoryczną kursu i pozwolą na zapoznanie się z aktualnymi danymi.

10. Zachęcaj do samodzielnej refleksji i analiz

- Wprowadź serię pytań refleksyjnych, które pomogą studentom analizować materiał i rozwijać własne przemyślenia.
- Zachęć studentów, aby przygotowali krótkie eseje lub notatki podsumowujące, jak rozumieją dany temat, jakie problemy dostrzegają i jakie pytania mają.

11. Opracuj quizy sprawdzające wiedzę

- Dzięki quizom po każdym module, studenci mogą na bieżąco sprawdzać swoje rozumienie treści i identyfikować luki w wiedzy. Mogą to być pytania wielokrotnego wyboru, dopasowania lub krótkie testy.

12. Wykorzystaj platformy online do budowania społeczności i wymiany myśli

- **Forum dyskusyjne:** Zorganizuj na platformie kursu forum dyskusyjne, na którym studenci mogą zadawać pytania, dzielić się materiałami i wymieniać przemyśleniami.
- **Tematyczne dyskusje asynchroniczne:** Dodaj fora tematyczne poświęcone np. ekonomii środowiskowej, biologii ekosystemów, polityce klimatycznej, które umożliwią studentom pogłębianie wiedzy i wymianę refleksji.

13. Motywuj do samodzielnego działania

- Proponuj studentkom / studentom wyzwania do wykonania w ich codziennym życiu, np. pomiary własnego śladu węglowego, analiza lokalnych działań proekologicznych lub stworzenie planu ograniczenia zużycia zasobów.
- Pod koniec każdego modułu możesz proponować pytania lub zadania, które zachęcą studentki / studentów do samodzielnego działania lub refleksji, np. opracowanie osobistego planu działań proklimatycznych.

Uwaga. Rekomendujemy stworzenie miniprzewodnika dla wykładowców (osób prowadzących te kursy), który pomoże im mówić o zmianie klimatu i kryzysie środowiskowym w sposób angażujący i pełen empatii. Ten przewodnik miałby pomóc w odpowiednim dostosowaniu przekazu do odbiorców, wybieraniu skutecznych narracji oraz definiowaniu celów komunikacji, aby rzeczywiście inspirować do działania i budować świadomość. W przewodniku warto uwzględnić różne narracje – od opowieści o naszej więzi z naturą i odpowiedzialności za kolejne pokolenia, po historie lokalnych działań i pozytywnych zmian, które pokazują, że każdy z nas ma wpływ na rzeczywistość. To sposób na wywołanie u słuchaczy prawdziwej refleksji, a nie tylko chwilowego zainteresowania.

Uwaga. Aby wspierać studentów w aktywnym przyswajaniu wiedzy i podejmowaniu praktycznych działań, kursowi towarzyszy narzędziownik oraz baza zasobów, które obejmują:

- **Narzędziownik:**

- Gotowe scenariusze działań proekologicznych dla uczelni, społeczności lokalnych i organizacji.
- Checklisty i wytyczne dotyczące wdrażania zrównoważonych praktyk w codziennym życiu.
- Narzędzia analizy danych klimatycznych (dostępne platformy, aplikacje, raporty).
- **Baza zasobów:**
 - Interaktywne mapy i bazy danych dotyczące zmian klimatu i stanu środowiska.
 - Raporty naukowe, artykuły i opracowania dostępne w otwartym dostępie.
 - Materiały wideo, podcasty oraz webinaria z udziałem ekspertów.
 - Przykłady najlepszych praktyk z całego świata.